

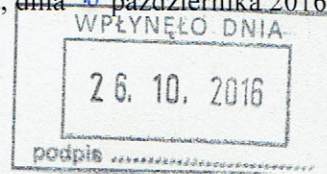

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Krzysztof Jurgiel

Znak sprawy: RR.po.053.11.2016

Warszawa, dnia 8 października 2016 r.

**Pan
Mirosław Maliszewski
Prezes
Związku Sadowników RP**
ul. Sportowa 4a
05-600 Grójec

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z pismami z dnia 12 września br., które Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej (ZSRP) skierował do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz do Pani Beaty Szydło - Prezes Rady Ministrów, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii zmiany przepisów w celu uruchomienia dodatkowej transzy w wysokości 300 tys. ton z przeznaczeniem na wytwarzanie biogazu, uprzejmie informuję, że w dniu 30 września br. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 września 2016 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (Dz. U. poz. 1523). Powyższe rozporządzenie wdraża przepis rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2016/921 z dnia 10 czerwca 2016 r. ustanawiającego dalsze tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw.

Zgodnie z założeniami, jakimi kierowała się Komisja Europejska przy opracowaniu ww. projektu rozporządzenia dzięki przeprowadzeniu operacji wycofania z rynku owoców i warzyw, za które udzielana będzie pomoc w ramach mechanizmu, ograniczona zostanie podaż tych produktów na rynku unijnym, a w rezultacie możliwe będzie ustabilizowanie cen oferowanych za nie producentom. W ramach mechanizmu, o którym mowa polskim producentom owoców i warzyw będzie mogła zostać udzielona pomoc za wycofanie: 90 400 ton jabłek i gruszek, 10 900 ton pomidorów, marchwi, papryki słodkiej oraz ogórków i korniszonów, 500 ton śliwek i winogron stołowych, 600 ton brzoskwiń.

Należy zwrócić uwagę, że wdrożone przepisy przewidują udzielanie pomocy finansowej za przeprowadzenie operacji wycofania z rynku wybranych owoców i warzyw w terminie do 30 czerwca 2017 r. Wycofane z rynku produkty będzie można przeznaczyć do bezpłatnej dystrybucji lub na inne cele np. na paszę dla zwierząt oraz właśnie do produkcji biogazu w celach energetycznych, o co wnioskuje ZSRP. Wycofywane z rynku owoce i warzywa – bez względu na ich przeznaczenie – muszą spełniać wymagania jakości handlowej.

Co istotne, uznając powyższe ilości owoców i warzyw, które w przypadku Polski mogą zostać objęte operacjami wycofania z rynku za niewystarczające dla ustabilizowania sytuacji na krajowym rynku jabłek, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie na różnych forach zwracało się do Komisji Europejskiej z wnioskiem o zwiększenie ww. ilości do pułapu, który miał zastosowanie w odniesieniu do sezonu 2015/2016. Ostatnie pismo z wnioskiem w tej sprawie zostało skierowane do Pana Phila Hogana – Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich KE w dniu 30 września br. W piśmie, o którym mowa, wskazano ponadto na konieczność zrównania stawek oferowanych niezrzeszonym producentom za operacje wycofań innych niż bezpłatna dystrybucja, ze stawkami oferowanymi za te operacje organizacjom producentów.

Biorąc pod uwagę postulaty dotyczące wprowadzenia na podstawie przepisów krajowych: dodatkowego mechanizmu wsparcia dla producentów owoców i warzyw finansowanego z budżetu krajowego oraz dopłat eksportowych, uprzejmie informuję, że zgodnie z przepisem art. 211 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 m.in. w odniesieniu do sektora owoców i warzyw stosuje się art. 107, 108 i 109 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*. Przepis art. 107 Traktatu stanowi, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem

wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Wprowadzenie instrumentu, który dostępny byłby wyłącznie dla podmiotów krajowych byłoby naruszeniem przez Polskę ww. przepisów Traktatu.

Odnosząc się do wniosku ZSRP dotyczącego podjęcia intensywnych działań mających na celu możliwość eksportu polskich jabłek na rynek rosyjski należy podkreślić, że biorąc pod uwagę obecne napięte relacje ze stroną rosyjską na poziomie całej Unii Europejskiej, raczej brak jest perspektyw na szybkie odstąpienie przez stronę rosyjską od wprowadzonych ograniczeń w eksporcie i reeksporcie towarów roślinnych z Polski do Federacji Rosyjskiej. W związku z faktem, że rosyjski zakaz importu owoców i warzyw (a także wielu innych produktów) dotyczy wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, naszym zdaniem, rozmowy ze stroną rosyjską w sprawie warunków wznowienia handlu powinna prowadzić Komisja Europejska. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi m.in. na forum Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, zwracał uwagę na konieczność zachowania europejskiej solidarności i jedności w kontaktach z Federacją Rosyjską.

Należy podkreślić, że polityka handlowa jest wyłączną kompetencją UE, a Komisja nie promuje i nie wspiera zawierania przez poszczególne państwa członkowskie umów dwustronnych w tym zakresie. Zatem to Komisja Europejska powinna dążyć do ustalenia ze stroną rosyjską warunków handlu z Rosją, które będą równe i jednolite dla wszystkich państw członkowskich UE. Niemniej jednak w opinii Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi należy podtrzymywać robocze kontakty dwustronne ze stroną rosyjską tam, gdzie jest to możliwe.

Jednocześnie, chciałbym dodać, że w celu wsparcia rodzimych producentów produktów rolno-spożywczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi intensywne działania ukierunkowane na poszerzenie dostępu polskich produktów rolno-spożywczych do rynków krajów trzecich, zarówno w zakresie uzgodnienia warunków dostępu do ww. rynków, jak i wsparcia działań promocyjnych. Informacje na ten temat są publikowane na stronie internetowej MRiRW. W rezultacie podejmowanych działań, w dniach 10-16 października br. planowana jest m.in. wizyta chińskich inspektorów w polskich sadach. Stanowi to jeden z ostatnich etapów procedury dopuszczenia polskich jabłek do rynku chińskiego.

Odnosząc się do wniosku dotyczącego zniesienia opłat za prowadzone przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) kontrole uprzejmie informuję, że od czasu wprowadzenia przez Rosję embarga na m.in. polskie owoce i warzywa, w tym jabłka, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dąży do otwierania dla tych towarów rynków kolejnych krajów trzecich. Działania te ukierunkowane są na otwarcie rynków państw o tzw. zamkniętym systemie importowym, uzależniających zgodę na import nowych towarów

od wyników przeprowadzonej analizy ryzyka. Wymaga to jednak opracowania bardzo szczegółowych materiałów aplikacyjnych, na podstawie których państwo docelowe przeprowadza wspomnianą analizę. Materiały te obejmują bardzo szczegółowe informacje o stanie fitosanitarnym kraju, sposobach produkcji, metodach ograniczania występowania agrofagów, a także systemie urzędowej kontroli i nadzoru nad produkcją, zbiorem i przechowywaniem. Opracowanie dokumentów aplikacyjnych wymaga zaangażowania wielu jednostek administracyjnych i naukowych oraz zainteresowanych eksporterów i producentów. Natomiast najdłuższym etapem procesu jest zazwyczaj dokonanie analizy przez państwo importujące.

Sadownicy, poprzez organizacje branżowe, mają wpływ na starania Ministerstwa o pozyskiwanie nowych rynków dla polskich owoców. Przede wszystkim organizacje te mogą wskazywać kraje, które potencjalnie mogą stanowić istotny rynek zbytu i kierunkować w ten sposób działania Ministerstwa.

Powyższe działania zaowocowały otwarciem dla polskich jabłek rynku Kanady, Wietnamu oraz Chin. Ponadto złożono wnioski o przeprowadzenie analizy ryzyka dla jabłek na rzecz otwarcia rynku takich krajów jak: Brazylia, Kolumbia, Tajlandia, USA. Podjęte zostały także działania mające na celu otwarcie rynku Indonezji.

Negocjacje z Chińską Republiką Ludową, które umożliwiły podpisanie bilateralnego protokołu otwierającego rynek tego kraju prowadzone były przy udziale organizacji branżowych zrzeszających sadowników, a wynegocjowane warunki eksportu należy uznać za korzystne dla rodzimych producentów. Zgodnie z zasadami określonymi w protokole przed dopuszczeniem danego sadu do eksportu owoców, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa musi jednak potwierdzić, że sposób produkcji owoców jest zgodny z wymaganiami strony chińskiej. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie oceny organoleptycznej, badań makroskopowych lub laboratoryjnych, które zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, wykonywane są usługowo. Wysokość opłat za te usługi została określona w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 czerwca 2008 r. *w sprawie stawek opłat za usługi świadczone przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz za wydawanie etykiet, paszportów roślin, plomb urzędowych i formularzy paszportów roślin* (Dz. U. Nr 122, poz. 789 z późn. zm.) i pokrywa wyłącznie koszty ponoszone przez PIORiN. Należy przy tym wyjaśnić, że ponoszone przez producentów koszty zależą przede wszystkim od powierzchni kontrolowanego obszaru.

Uwzględniając zakres działań Inspekcji niezbędnych do realizacji Protokołu, opłatom podmiotów podlegają:

- 1) ocena wizualna roślin żywicielskich w sadzie (min 3-krotna w trakcie sezonu wegetacji pod kątem *Erwinia amylovora*) – opłata wg stawki 53 zł za każdy kontrolowany 1 ha sadu (dla każdej kontroli naliczany odrębnie - czyli 3 x),
- 2) kontrola jabłek przed zbiorem – pod kątem *Cydia pomonella* (min. 600 owoców/1 ha sadu z krojeniem 120 owoców) – opłata za:
 - pobranie próby – 56 zł za każdy ha sadu,
 - fitosanitarną ocenę każdej próby – 10 zł,
- 3) kontrola jabłek z sadu po zbiorach lub w okresie przechowywania pod kątem *Neofabraea malicorticis* – opłata za:
 - pobranie próby – 36 zł za próbę z 1 sadu,
 - badanie laboratoryjne metodą hodowlaną i identyfikacja – 137 zł i 58 zł za próbę,
- 4) w przypadku podejrzenia organizmu kwarantannowego:
 - opłata – za badanie laboratoryjne każdej próby podejrzanej (z objawami wskazującymi na możliwość porażenia) badanej pod kątem danego organizmu,
- 5) kontrola zdrowotności partii owoców przygotowywanej do wywozu (na eksport):
 - opłata 37 zł za – każde 25 t owoców, oraz pobranie próby (owoce z 2% całkowitej liczby kartonów, min. 1200 owoców i krojenie min. 60 owoców):
 - – opłata 36 zł – za każde 25 t owoców,
 - – opłata za fitosanitarną ocenę każdej próby – 10 zł,
- 6) wydanie ŚF – opłata skarbowa – 20 zł,
- 7) kolejne badania pozostałości środków ochrony roślin, po wykryciu przekroczeń chińskich norm poziomów pozostałości środków ochrony roślin - płatne za badanie każdej partii owoców z sadów, z których pochodziły partie jabłek z wykrytymi przekroczeniami.

Opłaty za usługi wymienione w przywołanym wyżej rozporządzeniu dotyczą każdego przedsiębiorcy rolnego niezależnie od asortymentu produkowanych roślin oraz kraju przeznaczenia.

Należy podkreślić, że ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, nie daje możliwości prawnej do zwolnienia podmiotu zlecającego usługę PIORiN z uiszczenia za nią opłaty. Ponadto, wprowadzenie takiej możliwości wyłącznie w odniesieniu do eksportu na rynek chiński, stanowiłoby naruszenie zasady równego traktowania podmiotów. Należy

również podkreślić, iż zasady kontroli sadów pod kątem spełnienia chińskich wymagań importowych były przedmiotem szeregu spotkań organizowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Ministerstwo. Na stronach internetowych Inspekcji zamieszczane są także na bieżąco komunikaty, informujące o zasadach wysyłki. Ponadto, na stronach internetowych Ministerstwa udostępniona została metodyka integrowanej ochrony jabłoni oraz program ochrony, opracowane z myślą o spełnieniu chińskich wymagań. Resort rolnictwa dokłada zatem wszelkich starań, aby zapewnić sadownikom dostęp do rzetelnych informacji dotyczących zasad eksportu na rynek chiński oraz wymagań wynikających z zapisów protokołu.

Biorąc pod uwagę wnioski w zakresie wprowadzenia obowiązku podpisywania umów kontraktacyjnych pomiędzy producentami a zakładami przetwórczymi uprzejmie informuję, że obowiązek taki wprowadzono już w 2015 r. na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. *o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1419). Każde dostarczenie produktów rolnych, z wyłączeniem sprzedaży bezpośredniej, przez producentów, grupy producentów, organizacje producentów lub ich zrzeczenia do pierwszego nabywcy wymaga pisemnej umowy. W przypadku gdy pierwszym nabywcą nie jest przetwórcza, umowa między kolejnymi nabywcami powinna być również zawierana na piśmie. Stosowanie umów ma na celu zapewnienie odpowiedniej równowagi praw i obowiązków między poszczególnymi ogniwami w łańcuchu dostaw, w tym między przetwórcami a producentami produktów rolnych. Z jednej strony umowy zabezpieczają stałość dostaw niezbędnej ilości surowca o określonych parametrach na potrzeby przemysłu, z drugiej strony gwarantują producentowi otrzymanie zapłaty za dostarczony produkt, o ile spełni wszelkie warunki zawarte w umowie. Aktualnie trwają prace mające na celu wdrożenie do krajowych uregulowań prawnych rozwiązania przewidującego stosowanie sankcji w przypadku, gdy obrót prowadzony jest bez uprzedniego zawarcia pisemnych umów wymaganych art. 38q ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671), lub przy zawartych umowach niezawierających elementów określonych w tym rozporządzeniu. Wprowadzenie sankcji za niedochowanie wymogu formy pisemnej umów dostarczania produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013, oraz za zawieranie umów niespełniających wymogów określonych w tym rozporządzeniu, stanowi uzupełnienie systemu kar pieniężnych

za stosowanie nieuczciwych praktyk polegających na wykorzystywaniu przewagi kontraktowej, wprowadzonych w projektowanej regulacji nakładanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji, jak również powinno wzmocnić pewność obrotu produktami rolnymi. Projekt ustawy wprowadzający stosowne zmiany w ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. został przyjęty przez Radę Ministrów, a w dniu 14 września br. odbyło się jego pierwsze czytanie w Parlamencie.

Z poważaniem

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel

Do wiadomości:

Sekretariat Prezesa Rady Ministrów